

05. november

UKA2018/152

Naalackersuisut kingusinnerpaamik UPA2019-imut Kalaallit Nunaanni pisortatigoortumik piitsuussutsimik killiliissummik aalajangersaanissaat pillugu Inatsisartut aalajangiiffigissaattut siunnersuut.

(Inuit Ataqtigiit Inatsisartuni Ilaasortaataat)

Inuuit Ataqtigiinniik siunnersuut matumuuna saqqummiunneqartoq siumnumiit imaattumik oqaaseqarfigissavarput.

Piitsuussuseq naligiinnginnerlu pillugit inuiaqtigiit Kalaallit qanorpiaq inissisimanersugut ukiuni arlaqalersuni saqqummiussisoqartarpoq ilaatigut annertuumik nunatsinni aammalumi nunani allani persuarsuutaasartunik. Tamannalu persuarsuortarneq pissuteqarnerpaasarunarpog Inuiaqtigiit Kalaallit uagut inooriaaserput aammalu sineriasuarmi annertoorsuarmi inoqarfinnguit siammaseqisut inuuffigalugit pinngortitarsuarmi imaannaanngitsumi inuuneqarnerput Nunarsuarmiopassuit ilisimanngimmassuk ilaasalu eqqarsaatigisinnaannaguluunniit. Tamakku tamaasa eqqarsaatigalugit Siumumiit isumaqartuarpugut Nunarput inuulu pillugit Nunarsuarmioqativut ilisimaattugaaramik assigiinngitsorpassuarnik nalilersortarpatigut, ilaannikkut eqqunngilluinnartunik, aamma Danmarkimi. Siumumiillu maluginiagartagarput aana Inuppassuit Nunami allamiut Nunatsinni ukioq ataaseq imaluunniit ukiut arlallit nunatsinniikkaagamik minnerunngfitsumik isorliunerusuni nunaqarfinniluunniit najugaqarlutik, taava nunarput inuulu pillugit eqqarsartarnerat nalilersuisarnerullu paasinnittumik pilersartoq, aammalu allaat ima nuannaritigilersarluta, ilarpassuisa qimannissarput sapilersarlugu. Taamammat oqartariaqarpugut Nunami maani najugaqarneq inuunerlu aammalu iluamik pilluni ajortuinnaasimanngilaq. Inuiaqtigiimmi uagut sorpassuartigut inuttut pisoorsuuvugut minnerunngitsumik nunaqarfippassuit ingerlalluurtut akornanni, aamma aningaasarsiornikkut piitsuussutsimik taajuisoqartillugu eqqaamassavarput Nunatsinni inuppassuit nunap immallu pisussutaannik annertuumik inuussuteqarnerat. Nunarpassuit assigiinngitsut tamanna periarfissaqarfiginngilaat.

Piitsuussuseq naligiinnginnerlu pillugit aap suliassaqarpugut, aamma naligiinnerusumik nunatsinni atugaqarnissarput pillugu Siumumiit suliniuteqartuassaagut tamannarpiarmi Siumup anguniagaani pingaarnarpaat ilaattut inissisimajuartussaammat.

Kisianni Siumumiit aamma nalunngilarput Inuiaqtigiit Naalackersuinikkut suliaqartuniit inatsisitigut piumasaaqatitigullu aallatigut ineriartornissamut naligiimmik piumasaaqateqarfigineqanngikunik aamma naligiinngitsumik atugaqartuassapput suliffeqarnikkut, aningaasarsiornikkut allarpasuartugullu. Taamaattumik Siumumut pingaarutilerujussuuvog Innutaasut tamarmik meeraanerminniik naligiimmik periarfissaqarnissaat atuartitaanikkut, ilinniartitaanikkut, suliffeqarnikkut, inuussutissarsiornissamut, aningaasarsiornikkut, sunngiffimmikkut, isumaginninnikkut peqqinnis-

sakkut minnerungitsumillu kulturikkut allarpassiartigullu naligiimmik periarfissinneqarsimanissaat siumumiit pingaartorujussuartut isigaarput. Naatsumik oqaatigalugu naligiimmik periarfissaqar-titsinnginneq aamma lalinnginnermik pilersitsiaaannarpoq.

Piitsuussuseq naligiinnginnerlu kiissalu piitsuussutsimik killiliussassamik nunatsinni aalajangius-sinissamut periarfissat pillugit nassuiaat naqitanngorlugu Inatsisartunit tiguneqarpoq ukioq februarimi, taanna nassiuusunneqarpoq Isumaginninnermut, Ilaqutariinnermut, Naligiisitaaner-mut Inatsisinillu atuutsitsinnermut Naalakkersuisoqarfimmit, taamanikku Naalakkersuisuuvoq Sara Olsvig taamanikkut Inuit Ataqtigiinni siulittaasuusoq.

Nassuiaammi naggasiussa qigulaariffigilaarniarpara tassani taaneqartut uku piungaarteqartut isgigatsigit.

“Nassuiaat manna tunuliaqutaralugu inerniliunneqarsinnaavoq piitsuussutsimut killiliussap sunniu-teqarfigilluagaa tassaasinnaamat inuiaqatigiinni piitsuussutsimik ajornartorsiutit ukkatarine-qarnerulernerat, tassuunakkullu politikikkut iliuuseqarnissamut kaammattuutaalluni.

Nassuiaammi erseqqissarneqarpoq, piitsuussuseq tassaasoq inuiaqatigiinni pissutsit assigiinngi-tsorpasuit kingunerigaat. Taamaalilluni piitsuussutsip sunniuteqarluartumik akiornissaanut pisariaqarpoq ataatsimoortumik isiginneriaaseqarluni politikkeqarnissaq. Politikki ajornartorsium-mik sammisaqartoq, inersimasut meeqqallu inuttut atugarliortut periarfissaannik iluatsitsinissaan-illu nukittorsaasut aqqutigalugit tigussaasunik ataatsikkoortitsilluni ingerlanneqartunik politik-keqarnek. Ataatsimoortumik politikkeqarnissaq qularnaarumallugu inassutigineqarpoq, naligiin-gissuseq piitsuussuserlu pillugit apeqqutit immikkoortunut pilersaarutitut naapertuuttunut ilanngunneqarnissaat. Assersuutigalugu ilinniartitsinnermut suliffissaqartitsinnermullu immikkoortu-nut pilersaarummut. Tassunga nangitsissutitut tikkuarneqassaaq, pingaartuummat politikikkut suliniutit anguniakkallu pillugit immikkoortunut pilersaarutitigut piumasaqaateqarlunilu malitse-qartitsinissaq. Piitsuussuseq naligiinnginnerlu akiorniarlugit suliniutit ingerlaavartumik naleqqus-sarneqartassapput, qularnaarneqartassaarlu ilimagisaasut naapertorlugit sunniuteqarnersut.

Taamaalilluni piitsuussutsimut killiliussa, piitsuussutsip pissutsinit assigiinngitsunit sunnerneqar-tartup annikillisarinnissaanut aningaasaqarnikkut uuttuutitut pingaarnertut atorneqarsinnaavoq. Kisiannili tamanna tamatigoornerusunik misissuinernek uuttuinerkillu – assersuutigalugu inooqa-tigiinni peqataatitaannginnermik misissuinernek - tapertaqartinneqanngippat, piitsuussuseq akiorniarlugu ataavartussamik politikkiornissamut tunngaviliussat ilaannakortumik tunngaveqas-sapput. Taamaalilluni pingaarutilittut inassuteqaat tassaavoq, piitsuussutsimut killiliussa naligiin-gissutsip piitsuunerullu misissorneranni periaatsitut kisimiitinneqassanngitsoq. Nalilersuilluni misissueqqissaarnernik tapertaqartinneqartariaqarpoq - piitsuussutsip peqqutaanik kingunerisaa-nillu misissuiffiusunik.

Taamaalilluni piitsuussutsip naligiinnginnerullu annikillisarnissaannut naleqqiullugu pisariaqartin-
neqassapput suliniutit politikikkullu suliniuteqarnerit assigiinngitsorpassuit, oqartussaasoqarfiit
assigiinngitsut akornanni pitsaaliuilluni suliniutinik, susassaqarfiit akimorlugit suliniutinik suliaqar-
fiillu akimorlugit ilusiliisarnikkut suliniutinik ilaqartinneqartut.

Aamma naggasiussami oqatigineqarpoq piitsuussutsimut killiliusseq eqqunneqassappat arlalinnik
piumasaqaateqartoq aamma mianerisassaartoq”.

Tamakku tamaasa eqartsaatigalugit Siumumiit Naalackersuisut akissutaat tamakkiisumik
taperserparput aamma Naalackersuisooqatigiit suliniuytissamittut siunniussaata
suleqataaffigikuttuussavagut.

Siunnersuut taamatut isikkoqartillugu Naalackersuisutuut ilalinngilarput. Allannguutissatullu
Naalackersuisut siunnersuutaat taperserlutigu.

Mala Høy Kuko, Siumut